

KERESZTYÉNEK ÉLETRAJZA

1—2. szám.

-3506

**ASSZIZI FERENC
ÉLETE.**

Írta:

TERSTEEGEN

Fordította:

CSIA LAJOS

Ára 1 korona.

BUDAPEST, 1918.

Kapható: **WELKER JÓZSEF**-nél, VII., Hársfa-utca 33.

ASSZIZI FERENC ÉLETE

Irta :
TERSTEEGEN

Fordította :
CSIA LAJOS

BUDAPEST, 1918.

NYOMATOTT A M. O. B. KÖNYV-
NYOMDÁJÁBAN VII., HARSFA-U. 33.

A világ bolondjait választotta ki magának az isten, hogy megszegyenítse a bölceket; a világ erőtleneit választotta ki magának az isten, hogy megszegyenítse az erőseket; és a világ nemteleneit és megvetetteit választotta ki magának az isten és a semmit, hogy a valamit megsemmisítse: hogy ne dicsekedjék előtte egy test se.
I. Kor. 1: 27—29.

A Jézus szavai és példája szerint élni bolondság, akkor Asszizi Ferenc és tanítványai a legnagyobb bolondok voltak. Ferenc az evangéliumból úgy látta, hogy Krisztus szó szerint úgy élt, amint tanított, hogy nem volt hová lehajtania fejét, tehát rendkívül szegény volt, hogy kegyes asszonyok almizsnáiból és szelid adományaiból élt (Luk. 8.), hogy a rendelkezésére álló öröm helyett a keresztet választotta s a gyalázatot meg-

vetette (Zsid. 12.) Ferenc azt hitte, hogy magát e felséges példához kell igazítania, szószerint igéje és példája szerint élnie. Bár Krisztus nem követelte ezt, de el sem tiltotta. Sőt inkább hívott erre: „Ha tökéletes akarsz lenni, eredj el, add el, amid van stb.“ (Mát. 19:21.)

Egyébiránt Ferenc maga megjelölte azt a szempontot, melyből őt és tanítványait meg kell ítélni. Kortársai (mint a mieink), nagyon eltávolodtak Krisztustól, Krisztus törekvéseitől és szellemétől. Mélyen elmerültek a gazdagság buja élvezésébe, gögbe, hiúságba, lágy-melegségbe s a maguk és mások lelkiüdvössége iránt való közönybe. Krisztus érdemét, életét és példáját elfelejtették. „Azért hívott el Isten“ mondja Ferenc „és adott az egyháznak, hogy Jézus Krisztust tárjuk elő tanításunkban és életünkben, hogy a keresztyéneket Krisztus elfeledett, megvetett, meg nem becsült érdemére figyelmessé tegyük. Arra hívattunk el, hogy beszédünk és tettünk által szen-

vedéseinkben bizonyyságot tegyünk a következőkről: 1. Krisztus szegénységéről és minden földinek megtagadásáról, 2. a kereszten szenvedett halálig való engedelmességéről, 3. alázatosságáról, 4. szeretetéről és buzgóságáról, hogy az embereket üdvözítse, 5. emberek iránt való barátságosságról s a megsomorodottakhoz és mindenféle nyomorúságba esettekhez való leereszkedéséről. Arra hivatunk el, hogy különösen szenvedéseit és halálát s a tőle szerzett váltságot hirdessük, s hogy bizonysgtételünknek annál nagyobb súlya lehessen, szenvedését magunkon hordozzuk, mialatt mindenféle szégyent, sőt szorongatást, benső és külső szenvedést tűrjünk nevéért.“

I. Megtérése.

Asszizi Ferenc 1181-ben, Olaszországban, Spoleto hercegségben született. Szülei gazdag, tekintélyes kereskedők voltak. Hiú, gyönyörhajhászó, pazarló fiukat saját akarata és fonák hajlamai szerint

hagyták élni. De Isten könyörült rajta és különböző eszközök által észre térítette. Betegséggel látogatta meg s a betegség megváltoztatta. De ez a változás nem tartott sokáig, mert miután egészséges lett mint előbb, azzal a szándékkal, hogy Apuliába utazik s ott lovaggá és báróvá téteti magát, elhagyta szülőföldjét. A hiú fiatalember csupanagy dolgokról álmodozott. De egy betegség, melyet Isten útközben küldött reá, visszatérésre és visszavonultabb életre kényszerítette.

Ám még mindig annyira szerette a vidám társaságokat, hogy sokszor az asztaltól is elsietett, még mielőtt jóllakott, hogy hamarabb barátaihoz jusson. Éppen egy ilyen társaságból jött, amikor az utcán oly mélyen elmerült gondolataiba s egyúttal oly nagy benső öröm és Isten kegyelmének érzése töltötte el, hogy mintegy lebilincselve, megállott s mint ahogy később gyakran mondta, akkor sem távozott volna el arról a helyről, ha darabokra vágták volna. Paj-

tásai visszanéztek, tréfálkozva hozzáfutottak és kigúnyolták. De ő komoly maradt. S ettől a pillanattól kezdve megfeszítettett a világnak s gyűlölte és megvetette azt, amit előbb oly szenvedélyesen szeretett. A kegyelem kellemes tapasztalása, mely most gazdagon lett részévé, a magányosságot kedvessé tette számára s a szív rejtett imádkozásához szoktatta. Naponként többször csendbe vonult, gazdagon alimizsnálkodott és más jó, Istennek tetsző tetteket vitt végbe.

II. Ferenc mindent elhagy és Krisztust követi.

Hogy a kapott kegyelemhez, mely őt gonosz hajlamai legyőzésére készítette, hű legyen, szentháborút indított maga ellen s hősiezen küzdött önmagával s érzékiségével.

Egy imádsága alkalmával az Úr Jézus értelmi szeme elé állott abban az alakban, amelyben a kereszten függött. Szíve örvendett Istenben s a Krisztus szenvedéseire való gondolás oly mélyen bensejébe hatolt, hogy könnyek

nélkül soha sem tudott erre visszaemlékezni. Amellett úgy érezte, hogy az Úr ezt a felszólítást intézi hozzá: „Ha hozzám akarsz jönni, tagadd meg magad, vedd fel keresztedet és kövess!”

Anélkül, hogy testtel és vérrel tusakodott volna s e szavak értelmét azoktól kérdezte volna meg, elhagyta atyja házát, Fulginiába egy szegény paphoz ment, ki őt befogadta és sokáig magánál rejtette.

Itt imádkozott könnyek között és böjtölve, míg Isten kimondhatatlan örömmel töltötte meg s szellemenben buzgóvá tette, úgyhogy az Úrba vetett bizalommal merészelt újra nyilvánosan megjelenni Asszizban. A böjtölés, önmagával vívott harcok s imádkozások testi alakját megváltoztatták. Nem hasonlított a régihez; ezért kigúnyolták az utcán, sárral és kövekkel hajigálták meg. De ő dicsérte Istent s tovább ment útján, mint aki nem hall s mintha nem ő róla lett volna szó. Mikor atyja látta, hogy mi történik fiával, bosszúsággal telve hazavitte, megverte és be-

zárta, hogy korábbi életmódjára kényszerítse. De mikor atyja elutazott, anyja látván, hogy fiát nem lehet szándékától eltántorítani, ismét elengedte.

Ferenc magasztalta Istent s megint papjához sietett. Mikor azonban atyja útjából visszatért, törvény elé idéztette, hogy az örökségtől megfossa. Ferenc megjelent. Az érsek jelenlétében levetette ruháját s visszaadta atyjának, majd tisztelettel szólította meg: „Eddig atyámnak neveztelek e földön. Jövőben csak ezt mondhatom: Mennyei Atyám! Ő nála van az én örökségem eltéve. Belé vetem minden reményemet, minden bizalmamat.” Az érsek átölelte s köpenyét odaadta neki, míg más ruhákat kap. Ez 1206-ban történt, mikor kb. 25 éves volt. Szabadon minden földi dolog igájától kereste most csendes magányban, Istennel való rejtett társalgásban, hogy Isten közellétét tapasztalja és szavát hallja. Ismét visszatért papjához. Az út erdőn vitte át. Belső örömmel megtelve énekelt az erdőben Isten di-

csőségére. Ebben a szent örömben pillanatokra megzavarták. Gyilkosok támadták meg s megkérdezték, kicsoda. „Egy nagy király követe vagyok!” felelte. Megverték, egy nagy jégverembe vetették s így szóltak: „No, most ott fekszel, te paraszt, Isten követe!” Miután elmentek, felállt s újra égi örömmel s hangosan énekelt az erdőben s dicsőítette minden teremtmény urát.

A papnál nagyon jó gondozásban részesült, azért így szólt magához: „Te idegen ebben a világban, mindig ilyen jó úrnál akarsz lenni? Így nem élsz szegényen, aszerint, ahogy választottad annak a dicsőségére, ki szegényen született, még szegényebben élt s mint a legeslegszegényebb — mezítelenül — halt meg a kereszten.”

Mikor aztán befejezésül az úr szavát hallotta olvasni: „Övetekben se aranyotok, se ezüstötök, se más pénzetek ne legyen; ne legyen két felsőruhátok, se pálcátok”: ezt elsősorban magára vonatkoztatta s megvalósította. El-

ment s az embereket rövid, egyszerű szavakkal megtérésre hívta, miközben mindenkit Jézus megbízása szerint e szavakkal üdvözölt: „Az úr adjon békességet neked!” Adományokból élt s örömmel ette a kenyeret, melyet kapott. Szavai, példája által támogatva, hatalmasan hatottak a kedélyekre. Sok ember tért meg, engesztelődött ki Istennel. Szülővárosában ugyan sok gúnyt, gyalázatot és üldözést kellett szenvednie a néptől, de különösen rokonaitól. Atyja átkozta, ha meglátta. Ferenc mindent nyugodt, vidám kedéllyel türt.

III. Tanítványokat gyűjt és oktatja őket.

Két év múlva, mikor már tanítása és élete inkább ismeretesekek voltak, néhányan elhatározták, hogy követik. Ezek közt az első quintavallei Bernát volt, aztán Sylvester, Gielis és mások. Mind-egyik eladta, amije volt s a pénzt a szegényeknek adta. Assziz kö-

zelében, egy kis házban együtt laktak s az imádságban és önmegtagadásban gyakorolták magukat.

Miután Ferenc egyszer egy csendes helyen, ahol később életét megsiratta s Isten előtt magát megalázta, a szent Szellem rendkívüli vigasztalásával telt meg, bűneinek bocsánata felől bizonyosságot nyert s vállalkozása különösen világosan állt előtte, visszatért testvéreihez és így szólt hozzájuk: „Legyetek erősek s örüljete az úrban! Ne szomorkodjatok azon, hogy oly kevesen vagytok, amellet egyszerűek és kicsinyek — az úr megmutatta nekem, hogy nagy néppé fog tenni titeket és messzire kiterjeszt.”

Végre hét követője lett. Tanította őket Isten királysága, a világ megvetése, saját akaratuk megtagadása az érzékiségtől való őrizkedés felől stb. „Szeretett testvéreim”, szólott, „lássátok, mily irgalommal hívott el az Úr, nemcsak saját üdvösségünkre, hanem sok ember üdvösségére, hogy általmenvén a világon, az embereket inkább

példánk, mint szavaink által megtérésre s a parancsolatok megtartására intsük. Azért hirdessétek a népnek egyszerűen a megtérést és a bűnök bocsánatát. Bízhatok az Úrban, ki a világot legyőzte. Bennetek és általatok Szelleme fog beszélni és a szívek bensejét megindítja, hogy hozzá megtérjenek és parancsolatait megtartsák. Hűséges, szelid emberekre fogtok találni, kik szavaitokat befogadják; de még több gőgösre, hűtlenre és káromlóra, kik szavaitokat keményen visszautasítják s minden elképzelhető akadályt vetnek útatokba. Készítsétek el hát szíveteket, hogy mindent türelmesen és szelíden hordozzatok — menjetek el, hirdessétek az embereknek a békességet, prédikáljátok a megtérést a bűnök bocsánatára. Tűrjétek a nyomorúságban, tartsatok ki az imádkozásban, legyetek fáradhatatlanok munkátokban, szelidek szívetekben, másokat építők járás-kelestek által, hálásak minden adományért. . .” Megáldotta őket s mindegyiknek külön mon-

dotta: „Testvér, vedd gondodat az Úrra, ő táplálni fog téged!”

Kettesével elmentek s prédikáltak, amit ő tanított. Az embereknek szokatlan volt ez az új prédikálás. „Micsoda emberek ezek?” kérdezték. „Mit jelent a beszédjük?” Istenfélelem és Isten iránt való szeretet annyira kialudtak, hogy a legegyszerűbb kifejezést ezek felől nem értették. Némelyek bámulták őket, mások gúnyolták. Így hitüket eleinte szégyen, üldöztetés, nehézségek és nagy nyomorúság tették próbára.

Még a kegyes asszizi püspök maga is túl súlyosnak találta, hogy semmivel sem akartak bírni. De Ferenc így felelt neki: „Uram, sokkal több fáradságba és bajba kerülne, ha javaink és birtokaink volnának. Sokat kellene gondoskodnunk arról, hogy megőrizzük, fegyvert is kellene viselnünk, mert könnyen civódás támad az ilyesmi körül. Mivel pedig ezáltal Isten és a felebarátok iránti szeretet elhidegül, inkább lemondunk minden sajátáról, minden időleges birtokról, hogy az Úrhoz annál na-

gyobb hűséggel és teljes szívvel ragaszkodhassunk.“ De a világban nem volt meg ez az értelem, mert Jézus Krisztus szellemét sem kapta. Bolondoknak, csalóknak tartották őket. Kövekkel, sárral hajigálták meg; de ők türelemmel és vidám szívvel viseltek minden éhséget, szomjuságot, mezítelenséget és kemény bánásmódot. S épen ez a türelem lágyította meg végre az emberek szívét úgy, hogy sokan megtértek.

IV. Az istenfélő Ferenc szabálya.

Miután 12 tanítványa lett, szíve egyszerűségével szabályt írt számukra, melyet egészen az evangélium betűire alapított. Így kezdődik e szabály: „A csekély testvérek szabálya és élete a következő: Urunknak, Jézus Krisztusnak szent evangéliumát meg kell figyelniök, engedelmisségben és tisztaságban élniök; Jézus Krisztus tanítását és életét követniök, aki így szólt: „Ha tökéletes akarsz lenni, add el, amid van és oszd szét a szegények között!... Ha valaki követni

akar, tagadja meg magát s vegye fel keresztjét . . . Ha valaki hozzám jön s nem gyűlöli meg atyját, anyját, feleségét s gyermekeit, stb.“ Mikor szabályával Rómába került, hogy azt a pápával megerősíttesse, ez mindenféle ellenvetés után többek közt ezt mondta: „Ezek újítások! Így élni lehetetlen.“ Egy bíboros azonban magáévá tette az ügyet s így szólt: „Ez az ember életmódját az evangélium szerint akarja berendezni; ha nem erősítjük meg szabályát, később látni fogjuk, hogy Jézus Krisztus evangéliuma ellen vétkeztünk, mert aki azt mondja, hogy ez új dolog, túlnehéz vagy lehetetlen, az, úgy tetszik, magát Krisztust káromolja.“ Ferenc hozzáfűzte: „Nem szabad félni, hogy az örökkévaló király gyermekeit és örököseit éhezni fogja hagyni. Ha a mennyeknek királya utódainak az örök királyságot ígérte, mennyivel inkább fogja nekik megadni azokat a dolgokat, melyeket jókkal és gonoszokkal egyaránt közöl?“

V. Az első szeretet.

Miután a pápa szabályait megerősítette, testvéreivel visszatért Asszizba s a város mellett egy régi, romlatag házban tartózkodott. Itt imádkoztak, dicsérték szüntelenül Istent, de inkább szívükben bent, mint külsőleg szájukkal, miután még énekeskönyvük sem volt. Mivel azonban a házacskába olykor utazók is betértek barmaikkal s nyugalmukat megzavarták, tanítványaival Portiunculába ment, mely ettől fogva rendes lakóhelyük lett.

Itt imádkoztak szellemben s munkálkodtak kezükkel, hogy a tétlenséget kikerüljék. Munkájukért pénzt nem fogadtak el, csak kenyeret vagy mást, ami ellátásukhoz szükséges volt. Oly gyengéden és szívből szerették egymást és szolgáltak egymásnak, hogy életüket is szívesen odaadták volna egymásért. Ha egyikükre követ dobtak, gyorsan eléállott egy másik, hogy a kő őt érje. Mindenik többre tartotta magánál a másikat és saját szemében kiki a legkisebb volt. Pusztá szeretetből

szívesen és készségesen engedtek egymásnak. S mivel egyik sem kereste a magáét, hanem magát mind egyik megvetette, így minden zavar és egyet nem értés távol maradt tőlük. Ha egyik oly szót mondott a másiknak, amivel azt megsérthette, akkor ez biztos volt, hogy az este nem nyugszik le addig, míg a másik tőle térdén nem kér bocsánatot.

VI. Testvéreihez intézett intelme.

Tanítványainak száma lassanként mindig nagyobb lett; ezért elrendelte, hogy évenként kétszer mindannyian gyűljenek Portiunculába. Ily alkalmakkor társalogtak egymással; Ferenc intette, vigasztalta, dorgálta őket s Istennek üdvösségükre és tökéletességükre vonatkozó szándékát hirdette nekik. Amit szavakkal hirdetett, azt tettekkel is megmutatta nekik. A megkísértettekkel oly jóságosan és szeretettel beszélt, hogy azok egészen megvigasztalódtak s vidámakká lettek. A hibázók iránt türelmet és részvétet tanúsított, mint atya gyermekei, mint orvos betegei iránt.

Akikben a szellem különös teljessége és a beszéd adománya lakott, azokat kiküldte, hogy megtérést prédikáljanak, akár laikusok, akár papok voltak azok.

„Urunknak, Jézusnak nevében,“ szólt áldólag hozzájuk, „menjetekek el kettőnként az úton alázatosan, csöndességben s imádkozzatok szívetekben. Életetek az utazás alatt is oly benső és szellemi legyen, mintha magános kamrátokban volnátok. Hiszen kamránkat mindenüvé magunkkal hordozzuk. A test a kamara, s a lélek a remete, aki benne lakik, hogy imádkozzék s Istenre gondoljon; ezért, a külső kamara is keveset használ, ha a lélek nem marad nyugodtan kamrájában. Úgy járjatok az emberek között, hogy aki lát benneteket, magasztalja mennybeli Atyátokat. Hirdessetek békességet minden embernek, így szólván: „Az úr adjon nektek békességet!“ Mikor azonban a békességet ajkatokra veszitek, mennyivel inkább szükséges, hogy szívetekben is megőrizzétek! Senkit se ingereljetekek haragra, senkit

se botránkoztatassatok, hanem inkább vigyétek el őket szelidség által teljes békességre, szeretetre és egyetértésre. Arra hivattunk, hogy sebesülteket gyógyítsunk, gyöngéket erősítsünk, tévelygőket megszilárdítsunk. Sokan a Sátán rabjai most, kik jövődőben még Jézus tanítványai lehetnek. Ezért senkit se vessetek el; azokat se vessétek el, akik puha módra élnek és drágán ruházkodnak, mert Isten mindnyájunk ura s hatalma van rá, hogy az ilyeneket is felébressze és igazságosakká tegye. Tiszteljétek őket, mint uraitokat.“

A testvérek, örvendező szellemmel járták be a világot, idegenekként, nem félve, hogy valamit elveszitenek, mivel semmijük sem volt a világban és semmit sem kívántak belőle; nem szorgoskodtak a következő napról, sem afelől, hogy estére hol találnak szállást. Sok helyen ugyan, mint ismeretlen és gyűlölt embereket, gyalázatosan bántalmazták őket; de ők örültek, hogy méltókká tétettek, hogy az evangélium iránt való szeretetért és

Jézus Krisztusért üldözést szenvedjenek. Krisztus gyalázatát többre becsülték, mint a világ becsülését és tisztességét.

Egy másik összejövetelen, melyet már ötezer testvér keresett fel, részt vett Astiai Hugolin biboros, (a későbbi IX. György pápa), aki amikor egy ilyen tömeget csöndesen, lárma és nyugtalanság nélkül, a mezőn kis kunyhókban, földön vagy szalmán, istenes beszélgetéssel vagy szívből jövő imádsággal foglalkozva látott, könnyek között így kiáltott fel: „Bizony, Isten hajléka ez! — Mennyi fölösleges kényelmünk van nekünk!

Mi lesz velünk boldogtalanokkal?”

Ferenc ez alkalommal is intette őket: „Vessétek testre és lélekre vonatkozó gondolatjaitokat Krisztusra, jó pásztorokra, mert Ő gondoskodik rólatok! Tekintsünk rá, ki juhaiért meghalt a kereszten. Isten juhai mind követték őt nyomorba, üldözésbe, szégyenbe, éhségbe, sok kísértésbe s aztán az örök életet nyerték az úrtól. Ezért gyalázat volna ránk nézve, kik Is-

ten szolgái akarunk lenni, ha a szentekre hagynók a munkát s mi beszéddel és prédikálással keressünk dicsőséget . . .

Aki jó tethnél, melyet az úr általa tesz, fel nem fuvalkodik, mert tudja, hogy minden jó ellen van: az ilyenben Isten szelleme van.

Isten szolgája nem tudhatja, mennyi türelem és alázatosság van benne, amíg minden az ő gondolata szerint folyik. De ha azok, akikkel jót tesz, ellene vannak, amennyi alázatosságot és türelmet tanusít velük szemben, annyija van és nem több.

Boldogok a szegények szellemenben! Sok ember bőjtől, imádkozik és sanyargatja testét; de egyetlen bántó szócska vagy a legkisebb jogtalanság felbosszantja és megzavarja. Aki valóban szegény szellemenben, gyűlöli magát és szereti azokat, akik arcul ütik.

Boldog az a szolga, aki minden jót visszaad urának; mert aki valamit eltulajdonít, az ura pénzét rejti el, s ami felől azt gondolja, hogy övé, el fog vétetni tőle.

Boldog az a szolga, aki nem tartja magát jobbnak, mikor az emberek dicsérik és magasztalják, mint mikor gyalázzák és megvetik. Mert amennyi az ember Isten előtt, annyi ő és nem több.

Boldog az a szolga, aki a kicsinyek között oly alázatos, mint a nagyok között.

Boldog az a szolga, ki Isten titkait szívébe rejti; a magasságos tetteit maga fogja kinyilatkoztatni, mikor ő akarja.

VII. Beszédének egyszerűsége és ereje.

Ferenc bejárt városokat és falvakat, megtérést prédikált s Isten királyságát hirdette, de nem emberi bölcsesség tudós szavával, hanem a szent Szellem erejével. Aki látta és hallotta, úgy hitte, hogy a másik világból való embert lát, aki szívével mindig fent van és minden embert oda igyekszik vonni.

Imádkozás volt tanulása és a kegyelem szabad ösztönének követése prédikálásában állandó módszer és rend. Egy fal, hajó vagy nyílt

utca volt temploma és szószéke. Kezdetben egy elefántcsontkürttel hívta össze az embereket.

Szava olyan volt mint az égető tűz, a szíveket megragadta s azokban hirtelen változást idézett elő. Mindenféle állású emberek, lelkészek, világiak, férfiak, nők, házasok, nőtlének és hajadonok megtértek s hittek az evangéliumban.

Ferenc nem kereste az emberek művészi szólamait; úgy beszélt, ahogy a szent Szellem sugallta. Testvérei rá akarták bírni, hogy prédikációi előtt olvasson vagy tanuljon valamit. De ő nem tudott Saul fegyverzetében járni, mert nem volt hozzá szokva. Ismét le kellett hát vetnie. Így járt Rómában is, hol a pápa és bíborosok előtt egy beszédet kellett tartania, melyet megtanult s jól emlékeztébe vésett. Előállt, de egy szó sem jutott eszébe; nem tudott hozzá kezdeni. Nem maradt más hátra mint alázatosan beösmerni és nyilvánosan megvallani, hogyan járt. Azután Istenhez fordult, a szent

Szellem ajándékát kérte tőle s erre úgy folyt ajkáról az erővel és ke-
nettel teljes beszéd, hogy előkelő
hallgatóinak szívét igen megindí-
totta.

„A predikátornak,“ mondja, „csön-
des imádsággal kell előbb meg-
szereznie, mit a szent beszédben
előad s előbb belsejében kell meg-
gyulladnia, mielőtt külsőleg beszéd-
hez foghat. Azok a predikátorok,
kik a beszédet tartják fontosnak
s nem az imádságot, igen téved-
nek s egyáltalában nem bölcsek.
Épp ily sajnálatraméltók azok a
predikátorok, kik munkájukat hiú
dicséret gőzéért adják el.

VIII. Szeretettel, barátsággal igyekszik a bűnösöket Krisztus- nak megnyerni.

Istennek ebben a kedves embe-
rében oly sok szeretet volt a Krisz-
tus vérén megváltott lelkek iránt,
hogy részvéteből sok könnyet ontott
s amit csak tehetett, mindent meg-
tett, hogy őket Jézusnak megnyerje.
De inkább szívből fakadó imád-
sággal, ellenállhatatlan jósággal és

szeretettel igyekezett őket megnyerni, mint szóval.

Egyszer távollétében három hirhedt gyilkos ment házuk elé s enni kívántak. Az előljáró istentelen életük miatt kemény szavakkal utasította el őket. Többek közt így szólt: „Nem vagytok méltók arra, hogy a föld hordozzon benneteket!” Mikor Ferencnek visszatértek ez a bánásmódot elbeszélték, megdorgálta az előljárót: „Nem bántál velök kegyelmesen. A bűnösöket könnyebben lehet barátsággal nyerni meg, mint kemény dorgálással; Krisztus is mondotta, hogy nem az egészségeseknek van szükségük orvosra, hanem a betegeknek; Ő nem igazságosakat, hanem bűnösöket jött hívni. Ezért gyakran a bűnösökkel evett. Mivel hát Jézus Krisztus szeretete és példája ellen vétettél, keresd fel a gyilkosokat a hegyekben vagy völgyekben s vigyél nevemben kenyeret és bort nekik. Kérj alázatosan bocsánatot tőlük keménységedért. Végül mondd meg nekik, igen kéretem őket, hogy többé ne kövessék

nek el oly gonoszságokat, hanem féljék Istent s felebarátaikat ne bántalmazzák. Ha készek rá, ígérem nekik, hogy a jövőben az okvetlen szükségeset megszerzem nekik."

Az előljáró elment s közben Ferenc imádkozott, hogy Isten lágyítsa meg szívöket. A gyilkosok eljöttek, megtértek s mindvégig hűek maradtak.

IX. Megpróbálja, hogy mi a legjobb. (Fil. 1:10.)

Imádkozás és Istennel való titkos járás-keelés legkedvesebb foglalkozása maradt, úgyannyira, hogy megtérése után 14 esztendővel kétségekkel küzdött, hogy nem kelene-e prédikálás helyett is egészen az imádságnak szentelnie magát. Mivel saját magának nem volt világossága efelől, megkérdezte testvéreit: „Mit tanácsoltok, testvéreim, imádkozzam csak vagy menjek ki predikálni is? Egyszerű ember vagyok, szónoklásra alkalmatlan, több ajándékom van az imádkozáshoz, mint a prédikáláshoz. Amellett úgy tetszik, hogy imád-

sággal többet nyerünk, mert kegyelmet kapunk; prédikálásnál ellenben kiosztjuk a kapott kegyelmet. Imádság közben megtisztulnak hajlamaink, Istennel egyesülünk s erényekben szilárdulunk; prédikálás alkalmával ellenben gyakran porral piszkítjuk be lábunkat s figyelmünk elszóródik. Csak egy mond mindennek ellent és pedig ellenállhatatlanul, hogy Isten egyszülött fia, a legfőbb bölcsesség, atyja keblét hagyta el az emberekért, hogy necsak példájával oktathassa a világot, hanem igéjét is hirdethesse azoknak, kiket vérevel megvásárolt. Mit gondoltok, mi a legjobb?”

A felelet egyértelmű volt: Isten nemcsak saját magáért hívta el, hanem mások üdvére is, hogy a világ az ő és tanítványainak tanítására és élete által épülhessen. Erre az istenes ember szellemben buzgón előállott, felövezte magát s így szólt tanítványaihoz: „Hát akkor menjünk el s prédikáljuk minden embernek szeretett urunk nevét!”

X. A prédikátorokat becsülte.

Nem tartotta feladatának, hogy visszaélések ellen hadba szálljon, a fennálló formát ledöntse, új tanokat kovácsoljon s a régiek ellen buzgólkodjék. Megfeddte a bűnösöket, megtérést predikált s Krisztusnak igyekezett megnyerni a lelkeket. Mivel ez a lelkészek feladata volt, hivataluk miatt nagy tiszteletre méltóknak tartotta őket. „Az ily munka,“ szólott, „az irgalmas-ság atyjának minden áldozatnál kedvesebb, különösen, ha szeretet párosul vele s inkább istenes élettel igyekezünk hatni, mint szavakkal, inkább alázatos imádkozással, mint ékes prédikációkkal. Az a tanító, ki előadása közben inkább saját dicsőségére gondol, mint a lelkek üdvére, vagy életével ismét lerontja, mit az igazság hirdetésével talán épített, szánalomraméltóbb, mint egy eszelős.

Minthogy békességet hirdetett s minden emberrel békében volt, különösen a prédikátorokkal igyekezett a békességet megőrizni, mi

annál könnyebben sikerült, mivel címet, tisztességet és jövedelmet szívesen nekik hagyott s csak a lelkeket kereste. Ezt a törekvést oltotta testvéreibe is.* „A lelkészek segítőiül küldettünk“, szólott, „hogy hiányaikat betöltsük s a lelkek üdvösségét előremozdítsuk. A bért mindenkinél a munkához fogják szabni s nem a tekintélyhez. Könnyebben munkálhatjuk a lelkek üdvét, ha a papokkal békességben vagyunk, mintha civakodunk velök. Ha pedig a nép üdvösségének ellenállunk: Isten bosszút áll. Ő megtorolja! — Ha békesség gyermekei vagytok, prédikátorokat is, laikusokat is megnyertek s ez jobban fog Istennek tetszeni, mintha megbotránkoztatjátok őket. Fedezzétek el a papok bűneit, javítsátok sok gyarlóságukat s ha ezt megteszitek, alázatosabbak lesztek, mint voltatok!“

A testvérek szóltak neki, hogy

* Hogy eljárása helyes és a bibliának megfelelő volt-e, az más kérdés. V. ö. Csel. 19: 8, 9; Máté 23. *A fordító.*

püspökök és papok gyakran akadályozzák őket; nem volna-e hát jobb, ha azt a jogot kieszközölné számukra, hogy mindenütt szabadon prédikálhassanak. Ezt felelte: „Nem ismeritek Isten akaratát s nem akarjátok, hogy az ő akarata szerint térjen meg a világ. Testvéreim, szavatok mindenkit megtérít, ha éltetek mindenki alá alázkodik. Nem jobb, ha előbb a prédikátorokat alázatosság által megtérítitek? Ha majd szent és alázatos életünket látják s azt, hogy hogyan tiszteljük őket, kérni fognak benneteket, hogy dolgozzatok velök a nép megtérítésén. Ezzel többet értek el, mint jogok által, melyek csak gőgre vezethetnek benneteket. Magam számára csak azt a jogot kérem az Úrtól, hogy az emberek soha más jogot ne adjanak nekem, mint azt, hogy irántuk teljes tisztelettel legyek s inkább példám, mint beszédem által megtéríthessem őket.

XI. Szeretet, egyszerűség, alázatosság felülmúl nála minden tudást.

Ferenc keveset olvasott, de amit olvasott, azt nem felejtette el könnyen. Pállal tartott: a tudás fel-fuvalkodtat, a szeretet épít. Szeretet, alázatosság, egyszerűség foglalták el szívét s ezeket minden ismeretnél és tudománynál többre becsülte. Az imádság és az, hogy amit tudott, azt meg is tette, megtisztították szívét s több világságot és több belátást adtak neki a szentírás titkaiba, mint a tudomány adhatott volna.

„Órizkedjünk a világi bölcseségtől és a test okosságától,” írja szabályában. A testi bölcsesség sokat ad a szavakra, de keveset azok megtevésére. Nem keresi az igaz vallást és a szellem megszentelését, hanem a kegyesség külső látzatát az emberek előtt. Az ilyenekről így szól az üdvözítő: „Oda van a jutalmuk!”

Tanítás, tanulás közben a szent imádkozás szellemét nem szabad

kialudni hagyni, hanem Krisztus példája szerint először meg kell tenni, amit tanítunk s aztán a kettőt együtt kell végezni: a tanítást és a tevést.

Azok a testvérek, akik egészen a tudásvágynak engedik át magukat, a nyomorúság idején üres kézzel fognak állani. Azért azt óhajtom, hogy inkább az erényben szilárduljanak meg, hogy a szükség idején az úr mellettök legyen. Mert a nyomorúság nem marad el s akkor a könyvek semmit sem fognak segíteni, sarokba teszik őket.

Nagy üldözés és tévelyítés ideje jön. Ez időnek első hírnöke az lesz, hogy a testvérek a szeretetet elhagyják s Krisztus életére és evangéliumára többé nem gondolnak.

Sem tudomány, sem bölcsesség, sem ékesszólás nem téríti meg a világot Krisztushoz. Csak szent élet és parancsainak megtartása teheti ezt. Ki a tudományt a megszentelődés elé helyezi, annak nem fog ez sikerülni. S ki az emberek

magasztalását kedveli, az a hazugságnak szolgál.

Sokan nagy szorgalommal és gondossággal igyekeznek tudományos ismereteket szerezni, hivatásukat elhagyják s testükkel, szellemükkel az alázatosság és szent imádság útja mellett rajzanak. Ha hallják, hogy prédikációik valakit építettek vagy felébresztettek, felfuvalkodnak, pedig mások munkájával dicsekszenek, mert gyalázatokra és kárhozatokra prédikáltak s tulajdonképen semmi eredményt sem értek el, hanem csak azok eszközei voltak, kik által az úr ily gyümölcsöket érlelt. Mert azokat, kiket vélekedésük szerint bölcseségük és prédikációik térítettek meg és építettek, Isten szent, szegény, alázatos és egyszerű testvérek imádsága és könnyei által épített és térített meg, kik legtöbbször erről mitsem tudnak, hogy föl ne fufuvalkodhassanak. S azok Istennek igazi szolgái, kik rejtve élnek, de annál szorgalmasabban imádkoznak és szemlélődnek. Ezek lelkét az angyalok egyszer Isten

elő állítják s akkor az úr meg fogja nekik mutatni, hány lelket nyertek meg imádságuk, könnyeik és példájuk által. Akkor aztán kévéiket víve, ujjongva mennek be uruknak örömébe. Azok ellenben, kik sokat akartak tudni s másoknak az utat mutatták, anélkül, hogy maguk rajta jártak volna, üresen fognak Krisztus ítélőszéke előtt állani s a szégyen és fájdalom kévéit viszik el...

A meddő sokat szült s kinek sok gyermeke volt, meggyengül. A meddő egy szegény, alázatos, egyszerű, megvetett kis testvér, ki egyszer az ítélet előtt úgy jelenik meg, mint aki sok gyermeket szült. Kinek sok gyermeke volt — egy ékesszóló, hű prédikátor — meggyengül majd s be kell ösmernie, hogy a gyermekek nem övéi.

Egy testvér könyvet kért tőle olvasni, Ferenc így felelt: „Károly császár, Orlandus és Olivier vitéz hősök voltak a harcban és sok izzadás és fáradság után győztek. Most aztán sokan akarnak annak elbe-

szélésével, amit ők tettek, dicsőséget szerezni.”

A tudósok esztelensége többek közt a következőkép is nyilvánvalóvá lett. Egyik előljáró jóhiszeműleg egy theologiai doktort választott a testvérek lectorául (tanítójául). Mikor azonban hallotta, hogy afelől vitatkoznak, hogy „van-e Isten”, csodálkozva kiáltott fel: „Hogyan?! A tanulatlan, egyszerű testvérek Istennel járnak, a tudósok pedig azon vitatkoznak, hogy van-e Isten?!”

XII. A szegénység kedvelése.

Ferenc jobban szerette a szegénységet és a szegényeket, mint ahogy a legfösvényebb a pénzt szeretheti. Magánál szegényebbet nem viselhetett el. Ha ilyennel találkozott, így szólt: „Ennek az embernek a szegénysége megszégyenít bennünket, mert mi a szegénységet nagy kincsül választottuk s ennek az embernek több van belőle, mint nekünk. Adjuk neki ezt az öltönyt, neki van joga hozzá. Én csak arra

az időre kölcsönöztem, míg valakit találok, aki szegényebb nálam.“ Testvérei le akarták beszélni róla, de ő így szólt: „Nem lehetek tolvaj; oda kell adnom annak, aki szegényebb nálam!“

Művészt, drágát és fölöslegest nem türt, mint mondta, „hogya el ne feledjük, hogy csak szegény jövevények vagyunk itt.“ Kicsiny, fából és agyagból készült kunyhókban laktak, melyekben alig volt annyi hely, hogy imádságukat és munkájukat elvégezhették. „A rókáknak van barlangjuk“, ismételte gyakran, „de az ember fiának nem volt hová lehajtania fejét.“

„Olyan házakat építsetek, mint amilyenek a szegényeknek vannak s ezeket ne tulajdonosokként lakjátok, hanem vendégekként, zarándokokként, kik hazájukba vágnak s itt csak csöndesen általutaznak. Jézus, míg a sivatagban tartózkodott, szintén nem építtetett magának házat, hanem talán a szikla valamelyik hajlatában pihent meg.“

Ferenc ezért nem szívesen tért be hatalmasokhoz és gazdagokhoz,

mikor ezek vendégül hívták. Hozzájuk is elment, ha kellett, de mihelyt lehetett, rögtön elsietett. „Isten arra hívott engem, hogy testvéreimnek jó példát mutassak,“ szólott, „s jobban épülnek, ha szegényes kunyhókban lakom velök, mintha nagy házakban és palotákban.“

Mégis saját szemével kellett látnia, hogy egyes tanítványai mennyire háta mögött maradtak. A visszaesés főokozója az egyetemes előljáró volt, Illyés.

Ferenc hát egy alkalommal így szólt hozzá: „Illyés, Illyés! Utálatos kevélységed, testi okosságod és képmutatásod rendemet és az evangéliumot meg fogja rontani“.

Halála után Illyés szép és nagy kolostorokat épített, szolgákat és lovakat tartott, pénzt gyűjtött s más dolgokban is annyira ment, hogy a pápa végül átok alá vetette.

XIII. Szigorúsága és okossága.

Ferenc, míg egészséges volt, ritkán evett főtt ételt; mikor pedig elment prédikálni, azt ette, amit eléje tettek. A csupasz föld volt ágya és asztala; durva felöltője volt a legnagyobb hidegben is minden öltözéke. Oly igénytelen volt, mint csak lehetséges. Testét Számár testvérnek nevezte. Végül azonban ugyan meglakolt érte, hogy annyira vétett ellene s oly keményen bánt vele.

Szigorúságát így okolta meg: „Kik Krisztuséi, testüket kívánságaival együtt megfeszítették. Minden igény, mely nem az észből, hanem a kívánságból fakad, elernyedtt szellemre vall. Ha a szellem a kegyelemben meglanyhul, húst és vért keres. Aki szükségét nem tud szenvedni, az Izráellel a pusztából visszatér Egyiptomba.

A dacos testet szigorúsággal és munkával meg kell fékezni, mert aki nem tud dolgozni, az — Lágý testvér . . . A lágýmelegeket, kik-

nek nincs annyi alázatosságuk, hogy másokkal együtt dolgozhasanak, Isten ki fogja köpni szájából. Akarom, hogy minden testvér dolgozzék, nem a nyereség végett, hanem a tétlenség elkerüléséért."

Okosságra is intette testvéreit: „Kedves testvéreim, mindenik természetéhez igazodjék. Kinek több ételre van szüksége, ne utánozza azt, akinek kevés kell. Mint ahogy a túlsok evéstől óvakodnunk kell, mert az testnek és léleknek árt, épúgy túlsok tartózkodással se gyengítsük magunkat. Isten irgalmasságot akar, nem áldozatot." Egy szóval azt akarta, hogy a testnek megadják az okvetlen szükségeset, hogy ne zúgolódjék és hogy szolgálhasson a szellemnek. „Ha Isten szolgálja testét mértékkel és okosan táplálja s az mégis lomha, álmos és hanyag az örködésben, imádkozásban és munkában, akkor fenyítse meg a gonosz szamarat, mivel enni akar és nem dolgozni. Az okosság ne a test kívánságához igazodjék, hanem Krisztus

tanításához, kinek szent élete a mi életünk mintája.“

XIV. Szívének jósága emberek és állatok iránt.

Természettől résztvevő, gyöngéd kedélye volt, a kegyelem azonban még szeretőbbé és szelidebbé tette.

„ Minden szegényben és szenvedőben az értünk szegénnyé lett és szenvedő üdvözítőt látta s ez elég ok volt számára, hogy mindent odaadjon nekik, még a legkedvesebbet, a legnélkülözhetetlenebbet is. Sapkát, öltönyt, könyvet, mindent odaadott, ha szűkölködőt látott. Ha találkozott valakivel az úton, ki nehéz terhet vitt, levette róla a terhet és maga vitte. Egy rosszul öltözött asszonynak kabátot adott s ezt mondta: „Csináltass kötényt belőle, szükséged van rá.“ Az asszony félve sietett el, hogy még visszakérheti. De nemsokára visszatért s azt mondta, hogy nem elég egy kötényre. A részvétellel

teljes ember egyik kísérőjére tekintett s így szólt: „Hallod, mit akar? Szenvedjünk inkább Isten iránt való szeretetből hideget s add neki ruhádat.“ A tanítvány erre követte tanítója példáját.

A testvérek új felöltőt készíttettek neki. Nemsokára sírva jött egy ember, hogy felesége meghalt és egy nagy csomó gyermeket hagyott látra. Ferenc neki adta öltönyét azzal a feltétellel, hogy csak olyanak adja el, ki jól megfizet érte. Már most, ha a testvérek vissza akarták szerezni a kabátot, jól meg kellett érte fizetniök az embert.

☞ Más alkalommal azt az írott újtestamentumot adta egy szegénynek, melyet olvasáshoz használtak s mely akkor, mivel a könyvnyomtatást még nem találták fel, igen drága volt. Más újtestamentuma nem volt s azt hitte, ez jobban tetszik az úrnak, mintha olvasásra megtartja.

A testvérek gyakran szűkölködtek; ezért azt az indítványt tették, hogy a szűkös időre tegyenek félre

valamit. „Távol legyen ez tőlünk!“ szólt, „inkább menjetek s fosszátok ki a templombeli oltárt, mert jobb Jézus evangéliumát követni, mint azt elhanyagolva, az oltárokat ékesíteni.“

Ez igazságos ember szerető szíve az állatokon is könyörült. Sokféle-kép mutatta ki jóságát. Ahol tette, igyekezett életüket megtartani. Gyakran mentett meg juhokat a haláltól s egyet csaknem mindig magánál tartott Krisztus, a szelid bárány, iránt való szeretetből s rá- emlékezve, ki megölette magát, hogy a bűnösöket a halálból meg- mentse.

A pacsirtán különösen épült. „Alázatos madárka“, szólt, „szí- vesen jár az úton és szedegeti fel a magokat, aztán a magasba repül s gyönyörű énekkel dicsőíti urát. Így kellene az igazán szellemiek- nek is tenniök: a világot és min- den földit megvetve, a mennyben járniok azzal a szándékkal, hogy mindig Istent magasztalják.

XV. Szívből fakadó alázatossága.

Bármily kegyes volt is, mégis a legnagyobb bűnösnek tartotta magát s nemcsak a maga, hanem a mások szemében is kicsiny akart lenni. „Isten fia“, szólott, „atyja kebléről jött el, hogy ígétével és példájával az alázatosságra tanítson. Azért esztelenség felfuvalkodni, mikor az emberek dicsérnek. Hisz ami az embereknél nagy Intennél utáltos. Az ember annyi és nem több, amennyi Isten szemében.

Ne dicsérjeteek engem; egy embert sem szabad dicsérni, míg végét meg nem érjük. Ha az úr visszavenné a kincset, melyet nekem adott, mi maradna egyebem, mint testem és lelkem? Ez pedig a pogányoknak is van. — Okom van hinni, hogy egy gyilkos vagy egy hitetlen hívebb volna Istenhez, mint én, ha Isten annyi kegyelmet adna neki, mint nekem. Egy ember se támaszkodjék tetteire. Senki se gyönyörködjék tetteiben, melyeket meg nem tért ember ép úgy véghez

vihet, mint az igazságos, mert az épen úgy tud bőjtölni, imádkozni és testének fájdalmat okozni. Csak Istenhez nem tud hű lenni. Mi is csak annak örülünk, ha az úrhoz hűek vagyunk, ha a dicsőséget néki adjuk s minden adományt, minden jót, amit teszünk, néki tulajdonítunk Az üdvözítő festett képe nem az üdvözítő maga. Az ember Isten képe s általa Isten önönmagáért akar magasztaltatni. Azért semmiben se fuvalkodják fel az ember, mert Isten előtt kevesebb, mint egy festmény, sőt Istenhez viszonyítva, pusztá semmi.“

Ferencnek egyszer egy püspök jelenlétében kellett prédikálnia. A prédikáció után a püspök így szólt a néphez: „Isten a mai időben a meggyalázott Ferencben olyan világozást támasztott nekünk, melyért hálával kell őt magasztalnunk.“

„Uram“, szólt erre Ferenc, „ön ma oly tisztességben részesített, mint soha egy ember sem. Más emberek mindig szentnek neveznek s nekem és nem Istennek tulajdo-

nítják a dicsőséget és szentséget. Ön, mint okos ember, elválasztotta a becest a rossztól s Istennek tulajdonította a bölcseséget és erényt, nekem pedig a tudatlanságot és szegénységet.“

Egy püspöktől engedélyt kért a prédikálásra, de az azt felelte, hogy elég, ha ő prédikál. Nemsokára rá Ferenc még egyszer elment a püspökhöz s mikor ez haragosan kérdezte, mit akar már megint, az alázatos Ferenc ezt válaszolta: „Kedves uram, ha egy atya gyermekét az egyik ajtón kiűzi, az a másikon fut be hozzá.“ A püspök meghatva átölelte s engedélyt adott neki és testvéreinek a prédikálásra.

Ferenc nemcsak arra törekedett, hogy alázatosnak lássák, hanem arra is, hogy valóban alázatos legyen. Ha öntetszelgést látott magában, kimondta mentegetődzés nélkül minden jelenlevő előtt. „Magánosságban akarok inkább élni“, mondta, „minthogy az egész világon minden ember rám nézzen; mert ha szentnek tartanak s nem úgy élek, amint hiszik, képmutató vagyok.“

XVI. Bensőség és imádkozás.

Világmegvető, önmehtagadó s mennyei hajlama a szüntelen imádkozásban s az Istennel való állandó közösségben találta örömét. Akár járt, akár ült, dolgozott vagy pihent, otthon vagy úton volt, mindig kész volt az imádkozásra. Szelleme elmozdíthatatlanul Isten jelenlétében maradt, gondolatai minden cselekvésénél Istenre irányultak s őt hatni engedte magában, mert magában semmit sem bízott. Szorgosan figyelt szívére, hogy abban Isten minden hatását és látogatását észrevegye.

Ha másokkal együtt fenhangon imádkozott is, oly áhítatos és bensőséges volt, mint akinek szellemében Isten valóban jelen van. Tanítványait is külső és belső csöndességre intette áhítataiknál. Így szólott: „Ha testünk táplálékot vesz magához, csöndben van: mennyivel inkább kell lelkünknek csöndben és békességben fogadnia az élet táplálékát, mely Isten!”

Másokért való imádkozásra mindig kész volt. Egyszer egy kegyes ember, kivel az úton találkozott, imádságába ajánlotta magát s ő ígéretet tett. Mihelyt elment az, így szólt kísérlőjéhez: „Testvér, várj egy kissé, meg akarom fizetni az adósságot, melyet épen az előbb csináltam.“ Eltávozott és imádkozott barátjáért, ki ép abban a pillanatban oly kegyelmetnyert szívében, milyent még sohasem tapasztalt.

Mivel imádkozás közben a szent szellem boldogító jelenlétét s nagy kegyelmet tapasztalt, szerette a magánosságot és csöndet, mely az imádkozásnak annyira kedvez. De Isten megnyilvánulásait ritkán tapasztalta, ha nem a szeretet űzte ezekhez, „mert“, mint mondta, „gyakran megbecsülhetetlen dolgot is oda tudunk adni a legkisebb árért, hiú dicsőségért s akkor aztán az adományozó nem olyan könnyen ad ismét valamit.“ Testvéreinek is ezt a tanácsot adta: „Ha valakit az úr imádságban meglátogat, mondja ezt: „Óh uram, méltatlan bűnösnek küldted az égből ezt a

vigasztalást; neked ajánlom fel ismét, hogy megőrizd, mert tudom, hogy hűtelen s kincsed megrablója vagyok'. Az imádság után tekintse magát oly csekélynek s oly nagy bűnösnek, mintha semmi kegyelmet sem nyert volna imádkozása közben."

XVII. Kicsoda Isten? Ki vagyok én?

Ferenc egyszer az Alverna hegyen lakott testvéreivel együtt. A hegynek egyik oldalán volt egy kunyhó csak az ő számára, melyben senkinek sem volt szabad meglátogatnia, csak Leó testvérnek s annak is csak bizonyos órákban. Leó testvér egyszer éjfélkor jött s nem találta atyját. Tovább ment az erdőben s végre meglátta térdén állva, amint imádkozott. Közelebb ment, hogy hallgatózzék s hallotta, hogy égre emelt karokkal és arccal többször ismételte e szavakat: „*Óh drága uram, ki vagy te és ki vagyok én — szegény fér-*

gecske — te kicsiny szolgád!
Végre Leó egy lángot pillant meg s a lángból egy hang beszélt. — Leó csöndesen vissza akart térni a kunyhóhoz, de valamibe megbotlott s Ferenc észrevette, úgy hogy Leó megismertette magát. „Mondd csak, Isten báránykája, Leó, mit csinálsz te itt? nem megparancsoltam-e, hogy ne figyelj meg annyira? Nos, mondd meg, mit láttál és mit hallottál?” Leó megmondta s kérte, hogy magyarázza meg. Ferenc megtette: „Kedves Leó testvérem, te Krisztus állatkája, nagy világosságot láttál és szép lángot, az egyik uramat és istenemet mutatta meg, a másik magamat és gyarlóságaimat... S mikor így szólék: ‚Óh drága uram ki vagy te és kicsoda én‘, Istenbe vonattam el s láttam Isten mérhetetlen jóságának örvényét és saját hitványságomnak szánalmas mélységét s azért szóltam: ‚Ki vagy te, legfőbb úr, legbölcsebb, legjobb, legkegyelmesebb, maga a legfőbb jó, hogy engem, legcsekélyebb embert, ki csak hitvány,

megvetendő földi féreg vagyok, oly csodásan meglátogatsz s kegyelmet adsz?" Megparancsolta aztán Leó testvérnek, hogy máskor ne nézzen utána. Általában gondosan elrejtette, ami bensőleg, imádkozás közben közöltetett vele s mikor újra emberek közé ment, a legcsekélyebbet sem vétette észre.

XVIII. Szent szellem által való öröme.

Imádságának s Istennel való érintkezésének különös gyümölcse volt szent szellem által való öröme, melyet kívül is megnyilvánulni engedett, testvérein is látni szeretett, úgyhogy megfeddte őket, ha csüggedt, szomorú kifejezést látott arcukon. „Mivel azonban“ szólott, „ez a szellemi öröm tiszta szívből és szüntelen, tiszta imádkozásból származik, azért e két dologra nagy gondot kell fordítanunk, hogy kívül-belül elnyerjük azt a boldogító örömet, mely felebarátunk épülésére és Sátán gyalázatára szolgál s

melyet úgy bennetek, mint magamban annyira szeretek látni. Mert Sátán és követői szomorkodhatnak, de hozzánk az illik, hogy Istenben szüntelen örüljünk s elménket hozzá emeljük.

Egy testvérhez, ki mindig szomorúnak látszott, így szólt: „Miért mutatsz kívül bűneid miatt oly szomorúságot? Tartsd meg egyedül Isten előtt és magadban ezt a szomorúságot s kérd őt, hogy irgalmáért bocsásson meg s adja neked üdvössége örömét, melyet a bűn által elvesztettél. Az emberek előtt sohase jelenj meg másként, mint vidáman és nyugodtan, mert az ily szomorú, zavart arc nem illik Isten szolgájához.“

Szavai nem azt jelentették, hogy az örömet haszontalan fecsegéssel, nevetető és könnyelmű viselkedéssel kell megmutatni; jobban szerette a nyugodt, higgadt viselkedést. „Boldog az a szellemi ember“ mondta, „kinek nincs másban öröme és kedve, mint Isten szavaiban és munkáiban és abban, hogy ezek által más emberek is megvidámod-

janak. De jaj annak, aki hiábavaló és haszontalan szavakban gyönyörködik s ezek által másokat is hiábavalóságba visz.

XIX. Néhány idézet imádságaiból.

Isten dicsérete.

. . . Örök szeretettel szerettél minket; mert örökké tartó örömet készítél nekünk a mennyben, *nem érdemeinkért és tetteinkért, hanem egyediül megfoghatatlan szeretetedből és irgalmasságodból.* Óh uram, mennyire hozzá vagyunk kötve a te szeretésedhez! Jóságos úr, *érdem nélküli* szerettél bennünket s örök jóra rendeltél el!

Jézus dicsérete születésénél.

. . . Azért jöttél, te legnyájasabb, hogy örökké nálunk lakozzál s a mennynek örömét magaddal hozzad hozzánk. Te, az atya dicsőségének visszfénye — te ige, ki által mindenek teremtetek — te, mi életünk, mi szeretetünk! —

Szereteted egészen elfoglalta szívemet; rajtad kívül mást nem szeretetek, másra nem gondolhatok, veled vagyok éjjel-nappal . . . Füstök tőlem, gonosz kívánságok, mert az én legkedvesebbem, testben megszületve, mindent magával hoz, amit kívánhatok. Meg akarok vetni minden mulandót és csak Jézust, legkedvesebbemet, akarom szívembe rejteni . . .

A szabályainak végén levő imádság.

. . . Mivel mind szegény, nyomorult bűnösök vagyunk, méltatlanok arra is, hogy megnevezzünk, fohászkodunk, hogy urunk, Jézus Krisztus, szeretett fiad, ki kedves neked, a vigasztalóval mondjon hálát neked mindenért úgy, ahogy neked tetszik; mert ő mindenben kielégít téged s általa nagy dolgokat ajándékozol nekünk. Hallelujah! Hadd szeressünk téged, uram, mindnyájan teljes szívünk-ből . . . Te adtad mindnyájunknak egész testünket, egész lelkünket és egész életünket és te adod naponként; te teremtetted, váltottál

meg bennünket s csak irgalmadból
üdvözülhetünk; te adsz nekünk
nyomorúságos, halandó, utálatos,
hálátlan, tudatlan, gonosz emberek-
nek minden jót. Add, hogy semmi
mást se tudjunk, kívánjunk, akar-
junk, csak téged! Semmise örven-
deztessen, csak te, teremtőnk,
megváltónk és üdvözítőnk; te vagy
egyedül szent, igazságos, ártatlan,
tisztá, barátságos, szelid, szeretet-
teljes és jó; tőled, általad és ben-
ned van minden megbocsátás, min-
den kegyelem, minden jószág, a
megtérők, az igazságosak és az
üdvözültek számára, kik örömöd-
nek a mennyben már részesei!
Semmise válasszon el tőled! Hadd
őrizhessünk meg szívünkben, hadd
imádhassunk . . .

XX. Türelme a szenvedésben és a szenvedőkkel.

Ferenc nem maradt mindig ki-
sértésektől s nagy külső és belső
szenvedésektől ment. Egyszer min-
den vigasztalást elvesztett s két

évig maradt így, erős kísértések között, úgyhogy azt kellett hinnie, hogy Isten egészen elhagyta. Gyakran elhagyta testvéreit, mert nem mutatkozhatott köztük oly vidámnak, mint addig.

Ezáltal tanulta meg, hogy a megkísértettekkel szemben részvétet érezzen s helyesen bánják velük. „Kedves fiam“, mondta egynek, aki a kísértésben kétségbeesett és sokáig félt azt neki elmondani, „ne szomorodjál el. Hidd nekem, most tartalak csak igazán Isten szolgájának s annál inkább szeretlek, mennél inkább kísértetel és szeret Isten. Mert mondom neked, senkise tartsa magát Isten szolgájának, aki nem szenvedett és nem kísértetett sokat. A kísértések Isten szeretetének záloga és jegygyűrűje. Sokan örülnek, ha kísértések nélkül élnek és érdemükkel dicsekesznek. Ezek tudják meg, hogy Isten csak gyengeségük miatt nem engedi őket kísérteni, mivel látja, hogy az első támadás megriasztaná őket. Mert csak a kipróbált arany harcol erős kísér-

tésekkal.“ Leó testvérnek egyszer, mikor ez épen erős kísértések között vigasztaló levélre vágyott Ferencről, ezt írta: „Az úr áldjon meg; az úr mutassa meg neked orcáját és könyörüljön rajtad; az úr fordítsa hozzád orcáját és adjon neked békességet; az úr áldja meg Leó testvért!“

Legfájdalmasabb rendének hanyatlása volt neki. Látnia kellett, hogy egyesek mindenféle toldást fűztek szabályához s azt úgy változtatták, mint nekik tetszett. „Ezek az emberek“, mondotta, „azt gondolják, hogy engem és Istent megcsalhatnak. De, hogy minden testvér tudja, akarom, hogy a szabály kezdetére és végére odairassék, hogy a testvérek kötelezve vannak Jézus Krisztus szent evangéliumát a legpontosabban megtartani. És hogy ne legyen mentességük, életemmel és tetteimmal meg fogom ezt nekik mutatni.“

Fájdalmas szembetegségében az orvos intette, ne sírjon oly sokat, különben egészen elveszítheti szemét, „Orvos testvérem“, felelte, „a

legyekkel közösen bírt nap iránt való szeretetből tekintetünket nem szabad elfordítanunk az örökkévaló világosságtól, mert a szellem nem a testért kapta világosságát; a testnek kell a szellemet szolgálnia.“

Szeme miatt végre, az akkori szokás szerint, izzó vassal kellett füle mögé szúrattnia. Kezdetben félt; de miután imádkozott, türelmesen szenvedett s az operáció után így szólt: „Ha nem elég, tegyétek oda még egyszer a vasat.“

A betegségeket nem nevezte szenvedéseknek, hanem testvéreinek.

A leghevesebb fájdalmak között arra intette egy testvér, kérje az urat, hogy szelidebben bánják vele. Ferenc így szólt: „Ha egyszerűségedet és tisztaságodat nem ismerném, nem tűrnék tovább magam körül, mert Isten ítéleteit kifogásolni merészeled;“ aztán felkelt, térdre vetette magát, hogy térde összeverődött s így szólt: „Uram, Istenem, hálát adok neked minden szenvedésemért s kérlek, ha neked tetszik, százszorozd meg őket, mert az az én örömöm és vigasztalásom,

ha a te akaratod történik s ha én megfenyítettetem.“

XXI. Az igazi előljáró képe.

Mikor a testvérek látták, hogy nemsokára meghal, kérték, hogy ajánljon egyet közülök előljárónak. Ferenc felsóhajtott s így szólt: „Senkit sem ismerek, ki arra egészen érdemes volna, de előtökbe rajzolom, milyennek kell lennie.

Az előljárónak a komolyságot szerénységgel kell összekötnie; ne legyen részrehajló, kivételtevő; barátja legyen az imádkozásnak; imádkozzék minden reggel magáért és juhaiért s aztán bocsássa magát minden testvérnek rendelkezésére, készen mindenkinek felelni, mindenkit vigasztalni, alázattal, szeretettel, türelemmel és szelidséggel inteni. Nem szabad személyekre tekintenie, az egyszerűeket és tudatlanokat ne tekintse kisebbeknek a tudósoknál. Ha ő maga bölcs, inkább istenes magaviselete által világítson, egyszerű-

ség, türelem és alázatosság mintaképét mutassa s így többet építhet példájával, mint szavával.

Vesse meg a pénzt, ne legyen könyvgyűjtő, ki hivatásától vonja el azt, amit a tanulásnak szentel. Hajoljon meg s ne ragaszkodjék oly mereven a jogához, hogy lelkeket nyerhessen meg. Szívből jövő szeretettel forduljon az egyenes útról eltávolodottakhoz, mint elveszett juhokhoz s legyen mindig kész irgalommal befogadni őket. Ne tetszelegjék magának a megtiszteltetésben s ne gondoljon többet magáról, mikor tisztelik, mint mikor gyalázzák. Mások vádaskodásai gyanusak legyenek neki addig, míg az igazságot kikutatta. Zárja be tehát a fecsegők előtt is fülét s ne higgyen nekik, ha másokat vádolnak. — Túlságos szigorral ne bágyassza el a lelkeket; de lomhákká se tegye őket túlságos szelídséggel.“

XXII. Boldog hazamenetele.

„Édes atyám“, szólott hozzá egy testvér, „most már bizonyos, hogy meg fogsz halni. Légy erős hát szellemben, örülj az úrnak, mert halálod, bár minket nagyon elszomorít, számodra a vigasztalás és szünetlen öröm forrása lesz“.

Ferenc bármily gyöngé és beteg volt is, rendkívüli örömmel köszönte meg ez emlékeztetést: „Ha az úrnak úgy tetszik, hogy meghaljak, akkor elhívja hozzám Engel testvért és Leó testvért, hogy testvéremről, a halálról, énekeljenek nekem.“

Mikor a testvérekkel többször énekelte magát magának, hogy szellemben felviduljon s a folytonos kínok között Istenben megerősödjék, az ízetlen Illyés előljáró arra figyelmeztette, hogy az emberek megbotránkozhatnak azon, hogy ahelyett, hogy a keserű halálra gondolna, énekelte magát magának. Ferenc ezt válaszolta: „Már húsz év óta sóvárogtam hazamenetelemre. Hadd örüljek hát most az úrnak és hadd dicsőítsem őt betegségemben, mert

a szent szellem által úgy egyesültem vele, hogy kegyelme által víg lehetek ő benne.

Halála előtt még minden testvért magához kéretett, kezét rájuk vetette, megáldotta őket, kenyeret hozatott, darabokra törette s erőtlenedő kezével mindenkinek egy darabkát adott a szeretet jeléül; intette őket, hogy hűek maradjanak a türelemben, hitben, a szent evangélium iránt való engedelmes-ségben. Majd így szólt végül: „Jó dolgotok, békességetek legyen, kedves gyermekeim; maradjatok mindig Isten félelmében. Aki kitart, üdvözülni fog. Én pedig elmegyek most Istenhez, kinek kegyelmébe benneteket ajánllak.” — Elolvastatta még magának János evangéliuma hatodik fejezetét; majd elmondta a 142. zsoltárt s mikor az utolsó verset mondta: „Vidd ki lelkem a tömlöcből, hogy hálát adjak nevednek. Az igazságosak hozzám gyűlnek, ha jót cselekszel velem”, akkor lelke általment a test tömlöcéből Isten kezébe 1226. október 4-én, 45 éves korában.